
HISTORY AND THEORY OF LAW AND STATEDOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-1>**MUSICAL ART AS A FUNDAMENTAL
CRITERION OF PERSONAL CONSCIOUSNESS
IN THE MODERN SYSTEM OF VALUES****МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСАДНИЧИЙ КРИТЕРІЙ
ТВОРЕННЯ ОСОБИ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ****Bogachova-Strieltsova L. G.***Master of Musical Arts,
Senior Teacher at the Department
of Solo Singing
A.V. Nezhdanova Odesa
National Academy of Music
Odesa, Ukraine***Богачова-Стрельцова Л. Г.***магістр музичних мистецтв,
старший викладач
кафедри сольного співу
Одеська національна музична академія
імені А.В. Нежданової
м. Одеса, Україна*

Творення – внутрішній процес, за допомогою якого людина пізнає себе, світ, що оточує його, черпає ідеї для творчого втілення реальності. Якоюсь мірою, творення веде до психологічної зрілості, поліпшення світу, простору і реальності шляхом гармонії. Слово *творити* це синонім слова *створювати*, хоча між цими поняттями немає знаку рівності. Творення не лише створює, воно надихає, конструктивно і гармонійно покращує щось і перетворює це в ще цінніше. А створювати можна і неприємності!

Проблема творення і змістовності мистецтва відноситься до розряду вічних. З перших кроків, що йдуть в глибоку старовину і по нинішній день, теорія мистецтв прагне вирішити питання: що стоїть за витонченістю форм, пластикою звукових рішень, різноманітністю музичних втілень? Є думка, що мистецтво – це одна з форм суспільної свідомості, що визначає його як специфічну форму відображення дійсності.

Музика в довгому ряду різних мистецтв має мінливість форм свого буття, як на історичному шляху розвитку, так і на зрізі тимчасових локацій. Така різноманітність визначає величезний діапазон думок відносно її (музики) технічних, пластичних можливостей: від можливості наслідувати звуки навколишнього світу до можливості різними способами створювати свій світ, заповнюючи його своїми

моральними і духовними пошуками або фантазійними ілюзіями відображення дійсності.

У цьому сенсі музика і музичний розвиток несе в собі ідейно-виховне формування особи, його моральних і духовних цінностей. Формування особи в понятті педагогіки – це підвищення передусім в духовному сенсі над просто побутовим існуванням. Загальноприйнятою позицією педагогіки відносно виховання духовної високоморальної особи є визнання того, що це виховання повинне включати узагальнене володіння цінностями і досвідом, пов'язаними як з матеріальним так і не матеріальним існуванням людини, як визнання єдності наукового і релігійного; раціонального (логічного) і ірраціонального (чуттєво-інтуїтивного).

Духовність, у свою чергу, це вищий рівень розвитку і саморегуляції зрілої особистості, основними орієнтирами якої є загальнолюдські цінності, що не проходять. По-перше служіння Богові, як джерелу усього прекрасного, великого і непорушного; по-друге, служіння людям, що проявляється в різних формах і якість. Духовність зазвичай розглядається як характерна риса, що визначається досвідом, виникає в результаті життя і людських переживань, на яку роблять вплив зовнішні обставини. Визначення духовності людини має безліч трактувань у зв'язку з безліччю парадигм суспільства, оскільки людина – соціальне створення. Звичайно, в першу чергу, це його відношення до релігії, як надзадачі існування буття, а також в різноманітних напрямках гуманітарної психології, при цьому об'єднуючись з містичними навчаннями, езотеричними ідеями або філософськими традиціями.

Як психологічну категорію, духовність почали розглядати з кінця 19 сторіччя, залишаючи її у рамках розуміючої психології. Представники цього напрямку робили акцент у своїх дослідженнях на вивченні взаємозв'язку духовних видів діяльності, (етика, культура, мистецтво) і психіки особистості.

Звичайно, мають місце музично-естетичні смаки і пріоритети, для формування яких перед педагогом стоять наступні завдання:

1. Закласти фундамент розуміння багатогранності світу;
2. Викликати інтерес молодого покоління до пізнання навколишньої дійсності, до самого себе, спонукати на естетичне і духовне самовдосконалення.
3. Розглядати музичне мистецтво в контексті благородства душі, духовності, морального і делікатного відношення до ближнього і до людства в цілому.

Музичне мистецтво і музика в цілому нині набуває рівень інтелектуальної і інформаційної дії на людину, і із засобу задоволення культурних і естетичних потреб іррадіює в зону педагогіки і виховання.

Свого часу, займаючись питаннями розвитку людини і суспільства, академік В. М. Бехтерев звертав увагу на те, що музичне мистецтво не лише сприяє розвитку слуху, як такого, а і ушляхетнює вплив на соматичну, психоемоційну і моральну сферу особи.

Одна з можливостей музики – виступати моделлю світу або всесвіту, і тут є різні інтеграційні форми у фундаментальному сенсі:

1. Звукові вібрації як відображення світової гармонії;
2. З'єднати нез'єднане, наділивши створене здатністю жити і виживати за будь-яких умов;
3. Інтегрувати створене в усвідомлення людини, наслідуючи його акценти і інтонації.

Напевно, засадничим в поняттях музика і суспільство, є те, що ми всі різні і неоднозначно розуміємо світ навколо себе, своє призначення, і відповідно можемо прийняти далеко не усю і не всяку музику, яка є композиторським меседжем, якщо написана для публічного виконання, і інсталяцією, якщо претендує на приватну інтерпретацію. Різні музиканти по – різному трактують (бачать, чують, знаходять) простір для своєї творчості у вигляді вокальної або інструментальної музики. Творці музичного послання створюють свої творіння для певного слухача, зрозумілого самому творцеві. У кожного композитора своє розуміння специфіки публіки, простору і виконання, в силу відмінностей виховання, освіти, морально-моральних обмежень.

У завершенні хочу сказати, є думка, що про пріоритети в музиці, як і про духовні пріоритети не сперечаються, що це сакральна тема, позбавлена повсякденності, і у кожного до неї своє відношення. Проте, музика завжди знаходилася на вістрі подій, на зламі епох, в центрі соціальних дискусій, радісних і сумних, оскільки вона є джерелом глибоких емоцій. Іноді ці емоції викликають відчуття резонансу і катарсису, після чого ви можете відчутти процес цього переживання в гострій стадії, у верхній точці піднесеного. І тоді на очі навертаються сльози, а потім відчуття свободи і польоту. «Сльози – це слова, які хотіла, але не змогла сказати душа», – говорив Омар Хаям. Але музика, що живе в душі, формує її, виникає з неї, заповнює її по самі вінця, і що іноді переливається через край, що напоює усіх, хто бажає та прагне, говорить красномовніше, ніж усі слова на будь-якій мові. Музика поза часом, простором, етносом і віросповіданням. Це деяка субстанція, яка проголошує, що «Бог – є любов!», і людина це творіння Боже.

Існує безліч теорій зародження життя на землі, і швидше за все вони всі не точні. Ніхто не знає правди до кінця... Ми можемо ділити майно, території, любити і ненавидіти, будувати і руйнувати. Головне пам'ятати що вся дійсність, що оточує нас, існує не вічно, і все швидко змінюється. *У цьому і є сенс духовного зору!* І саме це ми повинні зрозуміти і усвідомити за допомогою поглиблення в літературу, музику, філософію, психологію. І тільки після цього ми можемо вважати, що здатні виховати гідне продовження жителів цієї планети.

Література:

1. Бехтерев В. М. До лікування музикою // «Петербурзька газета», 1913
2. Бехтерев В. М. Об'єктивна психологія / М., 1991
3. Непомняща Н. Психодіагностика особистості / Непомняща Н. М., 2001
4. Орлов А. Психологія особистості і сутності людини / А. Орлов М., 2002
5. Коган М. Музика у світі мистецтв / М. Коган // Радянська музика, 1987, № 3.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-2>

INTRAPERSONAL CONFLICTS OF PEOPLE WHO EXPERIENCE LOSS OF HOME

ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНІ КОНФЛІКТИ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПЕРЕЖИВАЮТЬ ВТРАТУ ДОМУ

Vlasenko I. A.

*PhD in Psychology,
Associate Professor at the Psychology of
Personality and Social Practices Department
Institute of Human Sciences of the Borys
Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine*

Власенко І. А.

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології
особистості та соціальних практик
Інститут людини Київського
університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Травмуючі масові події, такі як війна, грубо порушують усі компоненти безпеки людини і нещадно руйнують її. В умовах російської військової агресії проти України мільйони українців переживають кризи, пов'язані з втратами, зокрема кризи втрати дому. Їх будинки,